

LA TRIBUNA

Un país decent

Convindria rellegir l'informe de Michel Camdessus

JAUME

BARTUMEU
CASSANY

Excap de Govern

El Centre d'Estudis i Recerca Socialdemòcrata va publicar fa uns mesos l'estudi *Evolució dels Microestats Europeus (2017-2020)*, pensat i treballat com una aportació a un debat sobre el futur econòmic i social d'Andorra.

En el propòsit que obriria aquella publicació vaig fer una referència a les reformes que caldrien per a un futur millor. Hi recordava l'assaig de l'economista català Miquel Puig *Un bon país no és un país low cost* reproduint la reflexió següent: "... cada lloc de treball poc qualificat i mal remunerat ens fa una societat una mica menys decent perquè redueix la renda per càpita i perquè redistribueix la renda més desequilibradament. A més, cada lloc de treball poc qualificat i mal remunerat constitueix una subvenció encoberta des del conjunt de la societat envers el turista. Aquesta subvenció es tradueix, d'una banda, en un empitjorament dels serveis

VOLER UN PAÍS DE QUALITAT ENS DONA UNA RAÓ MÉS PER ELEVAR EL SALARI MÍNIM

públics i, de l'altra, en un preu massa baix del producte. El turisme crea riquesa, sens dubte, però ara mateix beneficia a uns quants i perjudica a molts."

He recordat aquesta frase en llegir en l'edició del Diari del 6 de setembre del 2021 (pàg. 5) la *Tribuna* de Loli Correa. Hi descriu una trista, i sovint dramàtica, situació del mercat laboral andorrà que, dissortadament, està a l'ordre del dia.

Tanmateix, des d'alguns sectors econòmics encara s'escolten veus que s'oposen a un augment del salari mínim. Afirment que apujar gaire els salaris portaria la ruïna d'Andorra.

A nosaltres ens sembla, pel contrari, que la ruïna del país ja s'acosta pel fet de mantenir inalterada la desigualtat, fomentant una ocupació que acaba resultant parasitària per a les arquitectures públiques i reduint el nivell de vida col·lectiu. És clar que els treballadors que perceben salaris massa baixos són, necessàriament, beneficiaris dels programes socials de l'Estat, però en cap cas no paguen prou impostos per sostenir-los. El que els economistes definarien com el

seu *saldo fiscal* és completament negatiu en matèria sanitària, educativa, de prestacions socials i de jubilació, cosa que recau directament sobre les sofertes classes mitjanes i dificulta el finançament d'uns serveis públics greument endeutats.

Comparteixo una frase, que vaig llegir aquest estiu, que diu: "Un cambrer mal pagat és un bon negoci per a qui el contracta, però un mal negoci per a la societat en conjunt."

Voler un país de qualitat ens dona una raó més per elevar el salari mínim. La de la recerca de la prosperitat d'una manera eficient i equitativa, que no estigui basada a escurar els contribuents ni condemnar una bona part dels treballadors a uns sous en el límit de la subsistència; que intenti corregir aquest model lamentable en què la fractura social ha fet aparèixer dues Andorres, que van a dues velocitats diferents.

Michel Camdessus, governador honorari del Banc de França i antic director general del Fons Monetari Internacional, va adreçar el 15 de desembre del 2005 un informe al cap de Govern Albert Pintat en el qual ja assenyala ben clarament aquesta negativa evolució: "Els problemes que es plantegen a Andorra en aquest àmbit són cada cop més seriosos. Les diferències d'ingressos entre grups de població augmenten. Una part d'aquesta, de l'ordre del 10%, viu en la pobresa. D'una banda, els sectors pro-

fessionals pateixen la insuficiència o el baix nivell de qualificació de la mà d'obra disponible i la seva inestabilitat. De l'altra, l'acolliment d'aquesta mà d'obra deixa molt a desitjar. Els seus fills estan mal escolaritzats. Cada cop té més dificultats de trobar un habitatge per l'elevat nivell dels lloguers fins i tot per als habitatges més rudimentaris; la manca d'una assegurança d'atur crea, a més, unes condicions de gran precarietat; si algú perd el lloc de treball perd l'assegurança de malaltia després de 25 dies i ha d'abandonar el país en un termini molt breu; això no impe-

les empreses accepten de vetllar-hi i de pagar-ne el preu just."

Michel Camdessus ja ens avisava que els riscos d'exclusió s'incrementaven en el mateix moment que el nostre país assolía un dels índexs més alts d'ingressos per càpita d'Europa: "Aquí també, Andorra haurà de fer la seva tria i, certament, apropar-se més a un model d'economia social de mercat. No pot deixar-ho tot senzillament només a la dinàmica de l'economia. Hi ha certes mesures que són indispensables per assegurar un futur prometedora a la joventut; tot i així, i per evitar que s'autodestruïxin a termini, s'hauran d'orientar de un medi ambient compatible, que els andorrans han descobert, igual que la seva cohesió social, que era un tresor en perill. I això, en el mateix moment en què la reforma financera internacional torna a posar en dubte algunes de les 'especificitats' andorranes."

Han passat els anys però l'anàlisi de Camdessus es manté ben vigent. Només cal posar al dia algunes xifres.

Tanmateix el Govern liberal-elitista no ha llegit o, si ho ha fet, no vol recordar els savis consells d'aquell informe.

En aquesta tardor del 2021, els responsables polítics haurien de llegir, o rellegir, l'Informe Camdessus. Quinze anys després és encara plenament actual.

Convindria deixar de pensar a curt termini i convertir-nos, per fi, en un país decent.

EL GOVERN LIBERAL-ELITISTA NO HA LLEGIT O, SI HO HA FET, NO VOL RECORDAR AQUELL INFORME

deix que hi hagi una forta pressió sobre els salaris en temporada alta i dificultats per a les empreses per fidelitzar els col·laboradors més apreciats.

En el seu nivell de desenvolupament Andorra no ha de témer l'aparició de riscos de contradicció entre l'imperatiu del desenvolupament econòmic i el de la cohesió social. La dimensió social i el desenvolupament sostenible, els dos inscrits en la Constitució, són compatibles amb el creixement i poden reforçar-se mútuament si els poders públics